

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT CU TITLUL
PETRE STOICA-STUDIUM MONOGRAFIC
DRD. FLORENTINA GHIȚĂ-NICĂ
UNIV. *LUCIAN BLAGA* DIN SIBIU

Teza de doctorat, **Petre Stoica-studiu monografic**, este structurată în trei părți și cuprinde o cercetare cât mai încăpătoare a ceea ce a însemnat omul, poetul, memorialistul, diaristul și traducătorul Petre Stoica. În efectuarea analizei monografice am recurs la articole de critică literară, studii, interviuri, cât și la consultarea unor dicționare de simboluri care m-au ajutat să decriptez universul liric al poetului Petre Stoica. Teza propune investigarea vieții lui Petre Stoica, dar și a preocupărilor sale literare: universul poeziei și etapele pe care le-a parcurs aceasta prin diferitele perioade istorice care au dominat-o și care l-au influențat pe eul liric.

Se cuvine să evidențiem, ca-ntr-o lecție pentru urmașii și cercetătorii împătimiți ai poeziei, prin ce s-a caracterizat personalitatea acestui spirit marcant al poeziei postbelice: Petre Stoica. Omul a trecut prin diferite schimbări, pornind de la locul nașterii, apoi al școlii primare, a celei gimnaziale, a liceului, a facultății și nu în ultimul rând a domiciliului. Este interesant să trasăm itinerariul lui Petre Stoica pentru a sublinia continua căutare a artistului.

Debutând mai întâi ca poet, omul Petre Stoica a fost lansat în spațiul literar cu ajutorul lui A. E Baconsky, mentorul grupării de la *Steaua*. Ca și poet, Petre Stoica a fost unul prolific. Preocupat de artificiile textului, anual sau o dată la doi ani scotea câte-un volum, fapt ce însemna contribuția sa la evoluția unei poezii contestate de unii, promovate de alții. Setea sa de lectură și capacitatea de a-și construi un cod personal de afirmare ca poet au rămas puncte de plecare în elaborarea unei poezii riguros construite, fără prea multe semne de punctuație, dar omogenă prin definiție.

Conținutul liricii lui Petre Stoica își are descendența în sfera simbolistului George Bacovia. Petre Stoica s-a identificat cu George Bacovia încă din anii liceului, când a avut prilejul de a lectura pentru prima oară versurile sale. Impactul produs de lectura stampelor bacoviene a fost covârșitor: *mă fura amețitor o muzică, un cromatism, o monotonie, o durere de care nu puteam (și nici că voiam) să scap. (...) Împlinisem*

patrusprezece ani și trăiam o experiență extraordinară. (Petre Stoica, Întâlniri cu un fost impiegat clasa a III-a, în Caligrafie și culori. București: Editura Cartea Românească, 1984, p. 8).

Volumele de poezii sunt mărturii ale trecerii poetului Petre Stoica prin spațiul literar românesc, din dorința de a continua tradiția de-acolo de unde George Bacovia o încheia. Nu este o coincidență faptul că în momentul în care George Bacovia se stinge, Petre Stoica debuta cu poezie, soarta i-a surâs. *Tema centrală a poeziei lui Petre Stoica, visul profund ce-i structurează întreaga creație, e nostalgia originilor, a timpului edenic al copilăriei și a spațiului magic-utopic circumscris vârstei de aur. (Ovidiu Morar, Temperanța insurgentului Petre Stoica, în Contemporanul, anul XX, nr. 7).* Petre Stoica a contribuit la inovarea poeziei românești prin evocarea spațiului în care a trăit, prin evocarea vârstelor pe care le-a parcurs și prin temele pe care le-a abordat îmbroșându-le de fiecare dată cu parfumul melancoliei. Privită-n ansamblul ei, poezia lui Petre Stoica este structurată secvențial, fotografic, ca și când versul e rezultatul unei clipe imortalizate. Poetul construiește și reconstruiește imaginea unui topos legendar, cel al copilăriei, guvernat de figura tutelară a bunicii și de un timp magic în care obiectele prăfuite (precum ceasul, gramofonul) se însuflețesc și/sau încep să se materializeze printr-o muzică interioară, specifică temperamentului melancolic care le-a plâsmuit.

De exemplu poemul *Ceasul de lemn*:

*ceas lipit de perete- / mască de clovn / în nunta anilor...//
ochii săi orbi au văzut / flacăra trupurilor înlănțuite în pat, (...).*

La Petre Stoica, *discursul poetic se situează în același regim al ambiguității, pendulând între gravitate și joc, între melancolie și ironie, între angoasă și deriziune și refuzând fixarea într-o formulă anume (texte lungi, evocatoare alternează cu altele reflexive alcătuite din câteva versuri sau chiar dintr-un singur vers, obscuritatea metaforică alternează cu prozaismul plat, stilul pletoric cu cel eliptic, structurarea cu adaos de sens cu deconstrucția de sorginte avangardistă)* (Ovidiu Morar, *op. cit.*). Figură impunătoare și independentă, Petre Stoica și-a căutat stilul poetic, unul puternic marcat de un mit personal, iar metoda pe care o împărtășește în textele sale este una construită din simboluri. Că poetul e halucinat de misterul existențial nu-ncapem-oială. El percepe universul, vizual, prin senzații olfactive, iar impresiile sale sunt înregistrate sensibil. Eul

liric se folosește de simboluri din dorința de a reda copia unei lumi pe care a cunoscut-o și pe care nu vrea s-o uite. Mitul lui Narcis, al Ofeliei, al Diane sunt trei din dovezile că oglinda este mijlocul prin care eul liric face dovada că universul se multiplică la infinit. Tehnica focalizării pe detaliu, o tehnică cinematografică este cea abordată de poetul Petre Stoica. Transferul evenimentelor și faptelor semnificative din viața sa, din lumea cotidiană în lumea onirică constă într-o suită de secvențe care revelează un spirit melancolic, elegiac, meditativ, nostalgic, contemplator. Spațiul securizant pe care un eu liric solitar îl caută și în care se refugiază prin intermediul visului este cel al universului rustic în care a trăit în perioada copilăriei. Aici, sosit pe vremuri, contemplând obiecte vechi, albumul de fotografii prăfuit, poetul rememorează clipe magice petrecute în existența sa. El evocă iubirile sale, neliniștile, angoasa. Poate de aceea a părut unor critici ca o prezență anacronică. Dar la baza acestui anacronism stă o fire ironică, aflată-n conflict cu evoluția tehnică a unei lumi aflată-n continuă transformare. Capacitatea de a se interioriza și de a-și reconstrui ca-ntr-un puzzle chipul melancolic este un factor important în revelarea orizontului labirintic în care poetul se-nchide ca-ntr-un turn de fildeș. Noutatea de stil a poeziei lui Petre Stoica își are originile în solemnitatea contemplării vieții ca un spectacol. Totul, de la ibricul care sfârâie în bucătărie, gospodina care pregătește mâncarea, până la sanctuarele de fructe și sticle de bulion sunt mărci ale banalului pe care Petre Stoica îl frământă-n poezie sub stigmatul permanent al melancoliei:

*Dar cine înțelege această melancolie și această
lentă moarte purtată pe aripi de albine(...). (În haine de miere).*

În ceea ce privește corpusul liric care structurează o operă excedentară precizăm în termeni lovinescieni că este obișnuit rigorilor mutațiilor canonului poetic postbelic. Asemeni congenerilor săi: Ana Blandiana, Gh.Tomozei, Ștefan Augustin Doinaș, Florin Mugur, Mircea Ivănescu, etc. Petre Stoica aduce-n prim plan teme poetice șablonarde pe care-și construiește versurile albe închinat iubirii, vieții campestre, rustice. Din strofele lui Petre Stoica reiese sentimentul apăsător al singurătății și introvertirii, fapt care culminează cu poeziile thanatice și îmbuibate de seva unui trecut din care țâșnesc fantezmele celor trecuți în lumea celor care nu cuvântă. Expresionist prin pasiunea cu care îmbină vivaldian nuanțele toamnei cu cele ale iernii și pe cele primăvăratice cu cele

văratice, poetul este un iubitor al peisajelor în centrul cărora își instalează figura lui și a celor dragi.

Poetul întrebuițează tehnica reproducerii fidele a ideii fără ca asupra sa să-și exercite controlul rațiunea. El folosește reproducerea mecanică pentru a asocia anumite viziuni accidentale pentru a inventa reprezentări impresionante. Situația de recesiune în care se afla poezia postbelică este abolită și depășită numai printr-o sacrificare a eului liric care se autodedică practicării crezului său vital. Stihuitorul devine un interpret al particularităților psihice care sunt determinate de particularități morfologice, constituționale.

Poetul investește foarte multe zile și poeme trecutului de aceea proiectul său este cel de a se lansa ca un continuator și restituitor al predecesorului său George Bacovia, căruia-i dă o notă aparte căci reusește să-și găsească stilul propriu banal al cotidianului. Arhitectura edificiului lui Petre Stoica are la bază volumul **Poeme** (1957), urmat ironic de volumul **Pietre kilometrice** (1963) –atribut al lui Sisif. Poetul e un vizionar, mai întâi trăiește-n universul imaginar, acționează deplasându-se-n timp și spațiu, înainte și-napoi, dar de fiecare dată plasându-se în locuri diferite. Apoi eul liric revine-n biroul său și recompune acțiunea ab initio. El nu poate minți pe nimeni, de aceea se folosește de atributul confesiv al sincerității pentru a reuși să-și facă curaj de a se mărturisi pe sine lumii. Sufletul său este prea mare ca să poată uita pe cineva, ceva sau pe acel cândva. Din cauza aceasta tensiunea dramatică intervine-n poemele amintirii din volumul **Arheologie blândă**, respectiv **Visul vine pe scara de serviciu** etc. Poetul este și un iubitor al escapadelor romantice. Acest fapt îl întâlnim în poemele dedicate valsului, tango-ului, menuetului etc. prin care eul liric se-ascunde de multitudinea, de-absurdul existențial și de cei care i-ar putea umbri dragostea.

Aflat deseori în ipostaza regelui îngenunchiat de către supușii săi, eul liric își învinge temeritățile, anxietățile de a-și înfrunta adversarii inhibându-se și interiorizându-se în carapacea melancoliei pe care o poartă-n spate precum papornița și pălăria. Singurul mod de a reuși să supraviețuiască a acestui poet este prin mărturisire, prin stihuri de ieri, de azi, de acum...căci recitate dau senzația sentimentului trăit în prezent. Lirica lui Petre Stoica este una a destăinuirii și a recunoașterii faptului că omul a fost stigmatizat cu pecețile nostalgiei și singurătății apăsătoare. Retorica lui Petre Stoica este una a

înregistrării evenimentelor și a tuturor lucrurilor mărunte care i-au adus cândva fericirea. Emoția dinaintea revederii celor dragi, a locurilor natale, a ființei iubite, mirosul parfumului copilăriei, gustul prăjiturii cu mac preparate de bunica lui, mișcarea firului ierbii, foșnetul copacilor și adierea vântului, ca și surprinderea și contemplarea căderii stropilor de ploaie și a zăpezii, toate sunt însuflețite și prelucrate în acuarela acestui eu liric fermecat de viață și natural. Drumul pe care-l face poetul pentru a-și găsi paradisul și timpul pierdut se face de la începuturi și până-n momentul insomniilor bătrânului. Ca și când totul a fost conservat ca-ntr-un muzeu, totul este repovestit prin intermediul discursului liric și nu doar repovestit, ci și rețrăit. Profunzimea trăirii și a mărturisirii sunt regăsite-n nenumărate poeme marcate de solitudinea austeră. Acestea sunt rezultante ale crizei identității și ale jeluirii după un obiect pierdut sau a unei ființe dragi pierdute. Să nu uităm însă faptul că melancolia este un sentiment caracteristic poporului român pornind de la geniul eminescian. Ceea ce este surprinzător în lirica lui Petre Stoica este dat de crezul artistic în puterile romantice ale imaginației, acele puteri care-i permit poetului să construiască tablouri și să creeze și să recreeze lumea înconjurătoare. Liniile umbrei melancolice îl însoțesc pe poet pretutindeni, atât în lumea citadină, cât și în cea rustică și campestră. Tristețea izvorâtă din faptul că eul liric fusese abandonat de prieteni, dezolarea în fața greșelilor tinereții și a neîmplinirii existențiale sunt stări caracteristice celui care se află în căutarea identității, a propriei identități. Evocarea anumitor teme, anumitor ființe dragi aflate-n negura timpului, a anumitor locuri prin care eul liric a trecut sunt menite să producă atmosfera unui atunci în care o parte a poetului a rămas. Un procedeu pe care-l utilizează Petre Stoica foarte des în poeziile sale este dizolvarea timpului și spațiului, căci găsim dorința sa de a ieși din criza identitară prin apelul la memoria cunoscuților săi și a poezilor valoroși ai literaturii universale cărora le dedică anumite poeme.

Despre natura sprirituală a eului liric spunem că era una eminentamente sensibilă. O sensibilitate dusă la paroxism prin tăcerea în care s-a autoexilat. Cuvinte precum *distrugerea și pierderea lucrurilor*, obiectelor dragi lăsau în sufletul poetului răni adânci. Cariera lui Petre Stoica constă în a ști să taci, cu condiția de a se exprima foarte bine în scris. Prin intermediul scriiturii eul liric reușea să reveleze cealaltă latură a sa, o latură nocturnă dacă putem spune, o latură aflată-n contrast cu cea diurnă. Și latura nocturnă a

poetului exprimă cel mai bine reușita sa în ceea ce privește lupta cu izolarea și singurătatea care-i cauzează mai târziu melancolia. Lecturând volumele lui Petre Stoica am descoperit un poet pasionat de misterul existențial, de mituri, de cărți, de moarte și toate acestea le-a utilizat în versurile sale pentru a înfrunța trecutul. Chemarea poetului este lirica melancolică, iar interesul său în ceea ce privește explicarea fenomenelor care o generează au devenit o pasiune. Eul liric devenise conștient de faptul că trăia într-o lume obiectivă haotică și că schimbările cele mai mărunte îl afectau, îi afectau atitudinea și comportamentul, ducând deseori până la a-i nimici echilibrul sufletesc. Goliciunea existențială a eului liric rezidă în dorința sa de a păstra și colecționa materia care i-a călăuzit plecările și sosirile, copilăria și tinerețea și anume obiectele: medaliile, fotografiile, tablourile și cărțile. Singurul lucru care îl interesase vreodată pe poetul Petre Stoica a fost să construiască ceva, o nouă poezie cu o altă viziune decât a predecesorilor și congenerilor săi. Secretul său care îl caracteriza era esența acestui om. Odată înțeles prin decuparea imaginii lui din poezii ieșea la iveală și enigma persoanei.

Absorbit de acel demon al lecturii universale, Petre Stoica a căzut în patima scrisului, a discursului liric confesiv, practicând o retorică a vulnerabilității, a melancoliei și totodată a solitudinii. El și-a însușit tactica scrierii și promovării unei forme de poezii hibrid, un hibrid al poeziei simboliste, dar care avea să ia la acest poet în discuție conturul poeziei de notație. Farmecul poeziei de notație practicată de către poetul amintit anterior constă în febrila căutare a imaginilor. Poetul este un consumator al imaginilor și tocmai din acestea se înfruptează, din aceste imagini își hrănește creatura dinlăuntru și se redă pe sine lectorilor.

La nivel textual și contextual observăm un eu liric blocat în timp, blocat într-o epocă îndepărtată. Oricât de mult încearcă poetul să-și ascundă acea stare de îndurerare interioară nu reușește s-o abolească întru totul prin apelul la autoreferențialitate.

Scopul tezei este acela de a-l introduce pe poetul Petre Stoica în seria autorilor monografiați prin prezentarea: particularităților universului liric, formulei lirice și etapele acesteia, prin evidențierea importanței memoriilor, jurnalului și traducerilor și de a oferi o viziune contemporană asupra receptării critice a operei sale și de a deschide drumul studierii aprofundate în sfera poeziei .

Capitolul I este preliminar raționând asupra figurii dominante a acestui studiu monografic. Denumit **Petre Stoica - profil biobibliografic adnotat**, acest capitol evidențiază detalii despre etapele principale ale vieții acestuia. Este analizată perioada dezvoltării individului printr-o abordare a perspectivelor biografice și autobiografice care-au contribuit la formarea poetului Petre Stoica. Sunt expuse instituțiile educaționale: școala elementară, liceul, facultatea, ale căror cursuri le-a urmat și nu în ultimul rând volumele pe care în calitate de autor le-a publicat. Utilizarea tehnicilor de elaborare a reprezentărilor exterioare ale obiectelor și ființelor pe care le folosește ca motive de inspirație în poemele sale, prin apelul la fotografii, benzi desenate, asamblarea secvențelor imaginii și a sunetului unui film într-o anumită succesiune sunt germenii rolului de documentarist.

Partea întâi este intitulată **Poezia lui Petre Stoica: context, formulă, receptare** și cuprinde patru capitole: **Cap. I Contextul**, **Cap. II Elemente de originalitate**, **Cap. III Formula poetică. Etapele creației** și **Cap. IV Receptarea critică a poeziei lui Petre Stoica**.

În cadrul **Părții întâi** am studiat **Cap. I Contextul**, un context literar postbelic, capitol dedicat exclusiv atât poetului, cât și poezilor înrudiți ca formulă lirică: Nicolae Labiș, Gheroghe Tomozei, Florin Mugur, Ana Blandiana, Grigore Hagiu, Nichita Stănescu, Radu Stanca, Ion Caraion. Sunt evidențiate în acest capitol direcțiile lirice din poezia postbelică. Este punctat de asemeni impactul pe care A.E. Baconsky l-a avut în promovarea și susținerea lui Petre Stoica, căruia i-a favorizat debutul. De la debut și până la ultimul volum publicat, Petre Stoica și-a-mbunătățit stilul. De aceea am analizat poezia onirică pe care eul liric a cultivat-o.

Pentru Petre Stoica poezia este un refugiu din cotidian și un mijloc de a comunica cu semenii săi; cantitatea și volumul mare de poeme sunt simțite precum intenția eului liric de a revela misterul său și totodată o invitație pentru cititor de a păși în intimitatea existenței suflaștești a omului. Poetul se refugiază din lumea reală, nefavorabilă în spațiul virtual care-i este prielnic.

Ritmul alert al versurilor, descompunerea pliurilor memoriei ce apare ca o țesătură, imaginarea unor fantasme cu însușiri de frăgezime sunt elemente firești în provocarea emoției estetice. Delicate, domoale, calme, curgătoare, versurile sunt, la o

privire atentă, precum masa minerală lichidă, incandescentă, aruncată la suprafață de către un vulcan, puterea mișcătoare aptă să înlăture orice impediment ițit în drumul lor.

În Cap. II Elemente de originalitate observăm că retorica lui Petre Stoica este una călăuzită în permanență de ispita, dorința și ademenirea lui în universul simbolurilor, mult mai pregnant decât la alți congeneri. Lirica sa nu posedă acea formulă magică recitată sau cântată, de vraci care să rostească farmece și vrăji, ci are o încărcătură metaforică care-l face să eclateze în ochii lectorului. Pătruns de săgețile constelației de simboluri poetul are simptomul caracterizat prin dispariția conștiinței proprii persoane, a propriului eu .

În cadrul **capitolului III Formula lirică. Etapele creației** s-au făcut observații cu privire la formula lirică adoptată, una puternic anihilată de poezia de notație existențială, biografică și personistă; s-au consemnat etapele care urmăresc evoluția cronologică a volumelor lansate în câmpul literar postbelic și până în zilele noastre, respectiv: realist-socialistă și neomodernistă.

Pesimismul care rezidă în poemele sale fac din retorica lui Petre Stoica un mod de a apropia lectorul de învățăturile sale de viață, de sentimentele și stările de frică, liniște și seninătate dinaintea mării treceri, de a percepe căderea ploii și a ninsorii în anotimpurile consacrate acestor fenomene, de spațiul terestru în care eul liric obișnuiește să-și elaboreze versurile prin notațiile zilnice.

Problematika prunciei, în sens actual, a copilăriei orientată spre risc și deplasare, spre călăuzirea în existența de om matur a provocat interesul criticilor care au făcut o analiză dozată în care toposul cultural reprezintă factorul fundamental al acestei vârste și/sau perioade.

Doar clipele de repaus între două perioade de tensiune sunt acelea în care poetul se refugiază-n trecut pe ritmuri de dans manifestându-și iubirea pentru ființa iubită. Atitudinea este de cele mai multe ori plină de emfază, de afectare dusă până la melancolia deprimantă.

În totalitatea lor, volumele de poeme ale lui Petre Stoica cuprind o permanentă concurență pentru oportunitatea de a fi singur. Neconținut împresurat de ceea ce desemnează o colectivitate interesată de produsele sale literare, temperament impetuos, lui Petre Stoica nu-i repugnă o asemenea asanare astfel încât e mereu concentrat asupra

lui însuși, atât în ceea ce privește interiorul ființei sale, cât și exteriorul. Această invadare o percepe atât ca pe o firească ocrotire, cât și ca pe un sport al minții.

În **Cap. IV Receptarea critică a poeziei lui Petre Stoica** constatăm că despre Petre Stoica s-a scris foarte mult, tot la fel de mult cu s-a și editat și reeditat. Pe de-o parte a fost iubit de anumiți critici precum Gheorghe Grigurcu, Eugen Simion, Alex Ștefănescu, Cornel Ungureanu, Cezar Baltag, Petru Poantă, Ion Negoïtescu etc. De alții a fost *contestat* sau mai bine spus asupra poeziei sale nu s-a făcut o critică întocmai apreciativă (de pildă la debutul său, v. Georgeta Horodincă, Aurora Cornu, Victor Felea). Conform părerilor exprimate hermeneuții liricii lui Petre Stoica, observăm că meritul său literar constă în faptul că a recuperat faptele banale și mărunte ale vieții de zi cu zi și le-a redat poetic printr-o strategie numai de el știută, în versuri albe, concentrate. Aflăm că poezia lui Petre Stoica este scrisă în manieră proteică, fiind când sentimentală, dominată de accente de factură romantică, când expresionistă și nu în ultimul rând respectând anumite rigori de formă și conținut cărora li se poate pune șablonul postmodernist datorită experienței și exercițiului poetic. Reconstituirea albumelor vechi de familie constituie scopul esențial pe care eul liric dorește să-l atingă, întrucât își construiește monumentală operă poetică dezvoltând scenele din timpuri mitice care sunt derulate precum episoadele unui film. Poetul a fost încadrat în categoria temperamentului melancolicul, al introvertitului și singuraticului. Amprenta solitudinii sale o abundă în poemele sale. Stilul poetului este unul riguros; deseori îl găsim pasionat de îmbinarea cromatică a pastelurilor sale; poetul preferă să utilizeze în poezia sa toată gama anotimpurilor: vară, iarnă, primăvară, toamnă, procedeu împrumutat din muzica lui Vivaldi.

Partea a II-a este intitulată **Universul poeziei** și cuprinde șase capitole: **Cap. I Concepția literară a lui Petre Stoica despre poezie**, **Cap. II Fizionomia volumelor. Dialectica temelor**, **Cap. III Constelația de simboluri**, **Cap. IV Sentimente și ipostaze poetice**, **Cap. V Temporalitate și spațialitate în poezia lui Petre Stoica** și **Cap. VI Emulația poeziei lui Petre Stoica. Relația acesteia cu postmodernismul**.

La **Cap. I Concepția literară a lui Petre Stoica despre poezie**, am analizat articolele din interviuri privitoare la divulgarea manierei pe care eul liric o aborda în poezia sa de factură citadină, rustică, meditativă, melancolică. Temelia edificiului lui

Petre Stoica o constituie, cum singur a preferat să afirme, volumul **Sufletul obiectelor**. Universul poeziei lui Petre Stoica este unul fondat pe doctrinele onirismului: *oniricii nu descriu visuri reale, nu divulgă reminiscențe ale acestora, ci produc visuri. Imaginează situații care se desfășoară după o logică aparte, stranie, inerentă funcționării mecanismelor inconștiente. Identificând acele mecansime, oniricii le pun în funcțiune în mod conștient. Principiul acestei poetici nu e spontaneitatea, ci elaborarea lucidă, cu recurgere la artificii. Respingând dicteul automat al suprarealismului literar, oniricii recunosc existența unor similitudini și afinități între demersul lor și cel al unor reprezentanți ai picturii suprarealiste (Dali, De Chirico, Yves Tanguy, Victor Brauner și mai ales Magritte). Năzuința, recunoscută, a tentativei onirice românești din anii '60-'70 ai secolului al XX-lea a fost să-i împace pe Breton și Valéry (D. Mc., N. Br., în *Dicționarul General al Literaturii Române, L/O*, 2005, p. 704)*

Poemele lui sunt create, plăsmuite și produse din aspirația de a dobândi și de a se și inventoriul unei izolări în care el e singurul viețuitor. Între veridic și arbitrar, între ironia ușoară, gluma batjocoritoare și modul protocolar, solemn în care ordonează vocabulele în manuscris se propagă un topos al interogațiilor vieții, frapante prin claritate și precizie precum o lovitură de teatru.

Senzitiv, impresionabil, impasibil, imperturbabil, ciudat, straniu, neobișnuit, remarcabil, spectacular, având proprietatea de a se retrage în interior, poetul există în spațiul și mediul oniric al figurilor sale de stil și al simbolurilor pe care le utilizează în formula-i poetică definitorie.

Capitolul II Fizionomia volumelor. Dialectica temelor așează poemele lui Petre Stoica într-un filon tematic variat cu aspectele sale definitorii, pe de-o parte lirica lozincardă, iar pe de alta lirica ontologică. Temele favorite poetului rămân copilăria, iubirea, moartea și nu în ultimul rând burgul. Toate acestea sunt decupate prin intermediul aceluiași verb *to remember (a-și aminti)*.

Poze din vremuri de demult, linii genealogice ce suie de la fiu la părinți, de la nepoți la bunici, întâlniri duminicale la biserica din sat asociate cu tot felul de viziuni religioase, severitatea nesigură a schimbării, toate sunt marca unui eu inconfundabil legat de lumea rustică și riturile sale.

Poezia sa este o exclamație de protest contra succesiunii de împrejurări grele din existența sa, contra inechității pe care a trebuit s-o îndure în timpul vieții, dar și a decăderii unei comunități transformată-n supus al evoluției științei și tehnicii.

Capitolul III Constelația de simboluri reliefează universul poetic bogat în conținuturi dublate de sens. Lumea de simboluri a lui Petre Stoica este descifrată prin intermediul finalizării acestui puzzle poetic. Ceea ce se descoperă este *simbolul focului*, palpabil, care arde și mistuie, intrinsec (lăuntric) al eului liric dominat de spleenul existențial, de singurătate și de patosul artistic; urmează apoi *simbolul păsării Phoenix*, apoi *al porumbelului*, *al cocoșului*. Figuri ca *Diana* și *Nadia* au însemnătate în câmpul liric al lui Petre Stoica deoarece ele inaugurează latura erotică a eului liric. *Simbolul șarpelui* este unul obsedant și acesta apare în permanență în poeme cu tematică thanatică. Petre Stoica a fost un halucinat al realului. Șarpele îi este un sfetnic bun, răscolind daimonic pe creatorul versurilor. Am observat că pentru poet tema morții este destul de misterioasă și modul în care acest lucru este reflectat în poezia lui Petru Stoica este destul de clar. Moartea a venit în lume prin intermediul șarpelui. Cel care a ispitit-o pe Eva să guste din fructul interzis este acest șarpe. Polivalențele șarpelui, cum ar fi: modificări ale pielii, compoziția corporală printr-o formă segmentară, capacitatea sa de târâre și nu în ultimul rând veninul său fac din el un simbol al răului universal. Nici nu ar trebui să fie omisă asocierea șarpelui cu un labirint al vieții, un labirint din poezia lui Petre Stoica. *Bestiarul* este un alt subcapitol al capitolului în discuție și marchează legătura eului liric cu animalele preferate.

În **capitolul IV. Sentimente și ipostaze poetice** (capitol care conține alte două subcapitole **1. Nostalgia și melancolia**, **2. Ironia**) am remarcat faptul că melancolia este o stare interioară dominantă a poetului, o dispoziție sufletească dublată de izolarea sa. Singurătatea este factorul care a și generat tristețea apăsătoare, nemulțumirea existențială ale eului liric. Melancolia este aspectul caracterizator al eului liric și ea s-a manifestat prin apelul la amintire, la întoarcerea în trecut, adică la tot ceea ce psihicul poetului dorea să salveze și să păstreze pururi. Așadar singura cale de menținere vie a amintirilor a fost numai prin scriitură.

O nouă repunere a poeziilor sale într-o formulă lirică care să facă cunoscută justa succesiune în timp a evenimentelor de la 1965 până-n momentul de față. Poetul a

străbătut, după cum sesizăm, seriile de absolvenți ai curentului neomodernist și postmodernist, astfel încât sfera activității sale este scoasă la iveală, revelată într-o circumstanță și în “înfățișarea” sa dificil de înregistrat. Poezia lui Petre Stoica este una deosebită în ciuda faptului că seamănă cu cea a unor poeți interbelici și postbelici, deține semnele sale distinctive.

Poetul are o concepție filozofică monistă potrivit căreia divinitatea se identifică cu întreaga natură, și nu numai divinitatea și el are sentimentul că este înrudit cu Marele Tot: cu oamenii, cu obiectele. Același ego se află-n toți oamenii și în indivizii acestei lumi se regăsește și se autocunoaște. Din punct de vedere al concretului, fiecare ins este o prezență unică și irepetabilă; eul liric ființează numai pentru el și își face o idee clară numai despre el. De aceea în cadrul poemelor sale descoperim o stare de agitație, de frământare, de neastâmpăr transcendent. O emoție puternică și violentă provocată de moarte se întâlnește-n versurile sale, o spaimă uluitoare, distructivă. Însă, apariția înșelătoare a morții pe care el o percepe aproape hiperbolic ca pe-un fenomen iminent, îl destabilizează pe eul liric care nu mai posedă forța și tăria de a se revolta: îndură chinurile și consecințele neplăcute ale morții, este agasat, istovit, învins și întrucâtva împăcat cu-această situație defavorabilă.

Capitolul V Temporalitate și spațialitate în poezia lui Petre Stoica subliniază faptul că *timpul creației este (...) străbătut, ca de un curent, de starea poetică generată în timpul trăirii, orientându-l în sens vertical. (...) Singurătatea este condiția sine qua non a timpului creației, dată poetului nu ca alegere personală ci ca destin, comparabilă cu a unui demiurg. Ea este consecința momentului întoarcerii capului de către Orfeu care ajunge singur la lumină, după ce umbra Euridicei se destramă sub privirea lui în negură. În timpul creației, poetul dă formă apolinică stării poetice dionisiace, altfel spus, multiplul haotic al ființei ca sumă de simultaneități se înalță la unitatea sensului ei configurat într-o succesiune de cuvinte* (Dumitru Chioaru, *Poetica temporalității. Eseu asupra poeziei românești*, 2000, p. 18)

Pentru Petre Stoica existența funestă, sentimentul de nenorocire reprezintă un refugiu. Însă această dorință patologică și rit al imprevizibilului dezastruos justifică nefericirea și suferința eului liric. Poetului îi place atitudinea pesimistă pe care-o gustă ca pe-o licoare a supraviețuirii. El nu suferă de onirofobie, ci își induce stare de reverie.

În ceea ce privește modul în care-și structurează textele lirice, observăm că Petre Stoica este preocupat de executarea unei retorici bazată pe frecvența compactă a verbelor, hrănită de nenumăratele substitute asociate care să demonstreze imaginația creatoare și ingeniozitatea sa. Numai Mircea Ivănescu ar putea fi comparat cu Petre Stoica, ambii fiind interesați de mânuirea cuvintelor asemănătoare artiștilor de circ. Astfel este plăsmuit un spațiu liric alcătuit din verbe, cu toate că, în mod normal, universul acesta poetic există în afara conștiinței omului și independent de ea.

În **cap. VI Emulația poeziei lui Petre Stoica. Relația acesteia cu postmodernismul** am definit generația optzecistă, după care am enumerat trăsăturile ei și reprezentanții direcți. Întretăierea poezilor șaiszeciști cu cea a poezilor optzeciști are același scop, unificarea poeziei democratice. Iar această unificare nu se putea face decât prin intermediul ironiei, parodierii și demitizării. Poezia lui Petre Stoica din perioada optzecistă este încărcată de biografism. De pildă în volumul **Copleșit de glorie** (1980) avem o serie de poeme intitulate jurnal, sfaturi..., etc. Pentru a exprima latura prozaică, personismul, eul liric recurgela autoconfesiunea de tip diaristic: *întâmplător azi mă aflu departe / de măruntele intrigi de fumul restaurantului // în chilia mea de homme de lettres/stau aplecat peste harta maritimă a lumii / și caut o insulă mai puțin poluată (...)* (**Jurnal II**).

Ascunzându-se sub aparențe înșelătoare cu scopul de a induce în eroare lectorul, camuflându-se, deghizându-se, poetul Petre Stoica utilizează un întreg arsenal de dispozitive care-i acoperă fața. Opera sa îndeplinește un rol independent față de personajul, în cazul nostru eul liric, captivat de strădaniile redactării, care înlocuiesc înfățișarea interioară a lui.

Partea a treia: Proza biografică cuprinde trei capitole: **cap. I Amintirile unui fost corector**, **cap. II Viața mea la țară** și **cap. III Traducător și antologator**. Atât în memorii, cât și în jurnalul său, naratorul este preocupat să înregistreze detalii din viața oamenilor cu care a intrat în contact.

Odată cu **cap. I Amintirile unui fost corector** din **Partea a treia** a studiului monografic observăm că prin intermediul memoriilor sale naratorul Petre Stoica ne înfățișează o serie de trucuri prin care a reușit să păstreze și apoi să reconstruiască anumite evenimente din trecutul său, evenimente la care a participat, persoane în preajma

căroră s-a aflat și care i-au marcat viața pentru totdeauna. Aceste evenimente, persoane din trecut sunt alese cu grijă pentru scopurile personale ale autorului din prezentul punerii lor pe hârtie. Amintirea este suprasaturată întrucât este implicată activ în ambele stări psihologice atât în cea care exprimă durerea pierderii anumitor ființe dragi, cât și în cea a iubirii cu tot ceea ce implică ea comemorări, aniversări, etc. Rememorarea prin intermediul scrierii Memoriilor se face ca un act voit și asumat întrucât evenimentul respectiv a avut un rol însemnat în cariera autorului punându-l în situația de a lua decizii, fiind determinat și susținut de anumite situații favorabile. Impactul pe care evenimentul respectiv l-a avut asupra naratorului produce plăcere și fericire.

În cadrul **cap. II Viața mea la țară** din **Partea a treia** a tezei precizăm că jurnalul lui Petre Stoica a contribuit la revelarea sinelui unui indubitabil solitar. Adresat unui public obișnuit să citească întregi volume cu experiențe de viață, drame interioare și gânduri ascunse, jurnalul autorului amintit mai sus este folosit ca un antidot al omului care a strâns mult prea multe în el și care vrea să se despovăreze, împovârându-l la rândul-i pe lector. Autobiografia lui Petre Stoica este centrată spre un moment anume din viața autorului ei. Jurnalul acestui diarist este incomplet prin natura sa întrucât este unul neașteptat. Ne-am fi așteptat la suspans, la idile, la tentative de suicid, la declarații amoroase, la marturisirea unor taine, dar nu am întâlnit nici măcar una din acestea. Ce ne dezvăluie autorul este același nimb al melancoliei și al solitudinii. Îl găsim retras la țară, preocupat de lecturi și de îngrijirea iepurilor de casă, îl aflăm în grădină gospodărindu-se singur sau avem surpriza de a-l întâlni în compania unor localnici și prieteni în timp ce ia cina copioasă. Existența sa este pe de-o parte precară în ceea ce privește obiectele descrise din juru-i, pe de alta este una bogată-n lecturi universale.

În ceea ce privește elaborarea **cap. III Traducătorul și antologatorul** din **Partea a treia** a acestui studiu îl descoperim tot mai preocupat de poezia lui Trakl pe care și l-a apropiat ca stil sobru și temperament melancolic și pesimist. Petre Stoica a început seria traducerilor sale la început promițătoare, după cum îl încurajase profesorul Tudor Vianu și mai apoi A.E.Baconsky. După îndelungate încercări i-au apărut serii de poeme traduse din lirica germană, austriacă, daneză, etc. Antologatorul s-a făcut cunoscut atât în rândul câmpului literar românesc, cât și peste hotare fiind invitat la conferințe și reprezentându-și țara cu patriotism.

Petre Stoica a avut un rol important în evoluția poeziei postbelice românești. După cum este știut și după cum au subliniat cei mai reprezentativi exegeți ai activității sale, trebuie să recunoaștem că, spiritul poetului a făcut să circule ideea potrivit căreia, în analizarea capodoperei, este necesar să conteze valoarea estetică, indiferent de ideea tematică.

Bibliografie

A. OPERA

Versuri și memorialistică

Poezii, București:E. S. P. L. A, 1957

Pietre kilometrice, București:Editura pentru Literatură, 1963

Miracole, București:Editura pentru Literatură, 1966

Alte poeme, București:Editura pentru Literatură, 1968

Arheologie blândă, București:Editura Tineretului, 1968

Melancolii inocente, București:Editura pentru Literatură, 1969

O casetă cu șerpi, București:Editura Cartea Românească, 1970

Bunica se așează în fotoliu, București:Editura Cartea Românească, 1971

Sufletul obiectelor, București:Editura Eminescu, 1972

Trecătorul de demult, București:Editura Eminescu, 1975

Iepuri și anotimpuri, București:Editura Cartea Românească, 1976

O nuntă de cenușă, București:Editura Cartea Românească, 1977

Un potop de simpatii, București:Editura Cartea Românească, 1978

Copleșit de glorie, București:Editura Cartea Românească, 1981

Întrebare retorică, Cluj:Editura Dacia, 1983

Numai dulceața porumbelor, București:Editura Cartea Românească, 1985

Tango și alte poeme, București:Editura Albatros, 1990

Piața Tien-An-Men II, București:Editura Albatros, 1991

Visul vine pe scara de serviciu, București:Editura Cartea Românească, 1992

Manevrele de toamnă, București:Editura Eminescu, 1996

Marea pururea marea, București:Editura Vinea, 1996

Insomniile bătrânului, București:Editura Cartea Românească, 2000

Vizita maestrului de vânătoare, București:Editura Vinea, 2002

Veșnic absentă, veșnic prezentă, Timișoara:Editura Marineasa, 2002

Pipa lui Magritte, Timișoara:Editura Brumar, 2005

Amintirile unui fost corector, București:Editura Cartea Românească, 1982

Viața mea la țară, București:Editura Cartea Românească, 1988

Însemnările cultivatorului de mărar (ediție necenzurată a volumului *Viața mea la țară*),
București: Editura Cartea Românească, 1998

B. BIBLIOGRAFIE CRITICĂ

Dicționare, enciclopedii, tratate, lucrări teoretice (teorie a poeziei)

Appavou, Kintia, Régor R. Mougeot, *La vouivre un symbole universel*. Paris: Éditions La Table d'Emeraude, 1993

Aziza, Claude, Claude Olivieri și Robert Strick, *Dictinnaire des symboles et des themes litteraires*. Paris: Éditions Fernand Nathan, 1978

Bachelard, Gaston, *Apa și visele. Eseu despre imaginația materiei*. Traducere și tabel biobibliografic de Irina Mavrodin. București: Editura Univers, 1997

Bachelard, Gaston, *Poetica spațiului*. Traducere de Irina Bădescu. Pitești: Editura Paralela 45, 2005

Bachelard, Gaston, *Psihanaliza focului*. Traducere de Lucia Ruxandra Munteanu. București: Editura Univers, s. a

Beigbeder, Olivier, *Lexique des symboles*. Paris: Éditions Zodiaque, 1989

Behagel, Julien, *Voyage au coeur du symbole. Un itinéraire symbolique*. Paris: Éditions du Rocher, 2004

Blanchot, Maurice, *Spațiul literar*. Traducere și prefață de Irina Mavrodin. București: Editura Minerva, 2007

Bloom, Harold, *Anxietatea influenței. O teorie a poeziei*. Traducere de Rareș Moldovan. Pitești: Editura Paralela 45, 2008

Bousõno, Carlos, *Teoria expresiei poetice*. Traducere de Ileana Georgescu. Tălmăcirea versurilor de Veronica Porumbacu. Studiu introductiv de Mircea Martin. București:Editura Univers, 1975

Cassirer, Ernst, *Filosofia formelor simbolice*.vol. II *Gândirea mitică*. Traducere din limba germană de Mihaela Bereschi.Pitești: Editura Paralela 45, 2008

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*. Vol. 1-3. Traducerea a fost făcută după ediția

- 1969 revăzută și adăugită, apărută în colecția Bouquins. București: Editura Artemis, 1993
- Clébert, Jean -Paul, *Dictionnaire du Surréalisme*. Paris: Éditions du Seuil, 1996
- Colin, Didier, *Dictionnaire des symboles, des mythes et des legendes*. Paris: Éditions Hachette, 2000
- ****Curențe literare-mișcări-direcții-tendințe*. Mic dicționar-antologie pentru elevi alcătuit de Irina Petraș. București: Editura Demiurg, 1992
- D. Papin, Yves, *Le coq. Histoire. Symbole. Art. Littérature*. Paris:Éditions Hervas, 1993
- ****Dicționar Explicativ al Limbii Române*. București: Editura Univers Enciclopedic, 1998
- ****Dicționar analitic de opere literare românești*. vol. III, M-P. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2001.
- ****Encyclopédie de symboles*, Paris: Éditions La Pochotèque, 1999
- Dilthey, Wilhelm, *Trăire și poezie*. În românește de Elena Andrei și I.M. Ștefan. Prefață de Marian Popa, București: Editura Univers, 1977
- Dufrenne, Mikel, *Poeticul*. Cuvânt înainte și traducere Ion Pascadi. București: Editura Univers, 1971
- Ferre, Jean, *Dictionnaire des symboles, des mythes et des mythologies*. Paris: Éditions du Rocher, 2003
- Garelli, Jacques, *La gravitation poétique*. Paris: Mercvre de France, 1966
- Gattegno, David, *B. A. -B. A. Symboles*. Puiseaux: Éditions Pardès, 2000
- Hall, James, *Dictionnaire des mythes et des symboles*. Paris: Éditions Gérard Monfort, 1974
- Impelusso, Lucia, *La nature et ses symboles*. Paris: Éditions Hazan, 2004
- Le Moal, Philippe, *Le Dictionnaire de la danse*. Paris:Éditions Larousse-Bordas, 1999
- Morel, Corinne, *Dictionnaire des symboles, mythes et croyances*. Paris:Éditions L'Archipel, 2005
- Pastoreau, Michel, *Dictionnaire des couleurs de notre temps. Symbolique et société*. Paris:Éditions Bonneton, 1992
- Philibert, Myriam,*Dictionnaire des symboles fondamentaux*. Paris:Éditions du Rocher, 2000

- Pont-Humbert, Catherine, *Dictionnaire des symboles, des rites et des croyances*. Paris:Éditions Jean-Claude Lattès, 1995
- Rager, Catherine, *Dictionnaire des fées et du peuple invisible dans l'Occident Païen*, Belgium: Éditions Brepols, 2003
- Richard, Jean-Pierre, *Poezie și profunzime*. În românește de Cornelia Ștefănescu. Prefață de Mircea Martin. București: Editura Univers, 1974
- Taylor, Joules, *Le livre des symboles celtes. Symboles, rites et légendes pour la vie quotidienne*. Paris: Éditions Contre-Dires, 2007
- Tomașevski, Boris, *Teoria literaturii. Poetica*. Trad., prefață și comentarii de Leonida Teodorescu, București: Editura Univers, 1973
- Tresidder, Jack, *Symboles et symboliques. Les clés pour comprendre 1000 symboles du monde entier*. Paris: Éditions Solar, 2001
- Vaillant, Alain, *Poezia. Introducere în metodele de analiză a textelor poetice*. Traducere, cuvânt înainte și note de Bogdan Ghiu. București:Editura Cartea Românească, 1998
- Verneuil, M. P., *Dictionnaire des symboles, emblèmes et attributs*. Mulhouse: Éditions Mézareck, 1996
- Vlasie, Călin, *Poezie și psihic*.Pitești:Editura Paralela 45, 2003

C. CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ

- Arghezi, Tudor, *Scrieri*.Vol.24.București:Editura Minerva, 1974
- Barthes, Roland, *Plăcerea textului*, Traducere de Marian Papahagi.Postfață de Ion Pop, Cluj: Editura Echinocțiu, 1994
- Bădărau, George, *Neomodernismul românesc*. Iași:Editura Institutul European, 2007
- Bădărau, George *Postmodernismul românesc*.Iași:Institutul European, 2007
- Bădiliță, Cristian, *Sacru și melancolie. (Jurnal de generație)*. Timișoara: Editura Amarcord, 1997
- Bălănescu, Olga, *Jurnalul intim în literatura română*. Teza de doctorat. Coord. acad. prof. dr. Eugen Simion, iunie 1996
- Behler, Ernst, *Ironie et modernité*. Paris: Press Universitaires de France,1997
- Beaujour, Michel, *Miroirs d'encre. Rhétorique de l'autoportrait*. Paris: Éditions de Seuil, 1980

- Bournard, Patrick, Georges Lapassade Georges și Lobrot, Michel, *Le mythe de l'identité. Apologie de la dissociation*. Paris:Éditions Economica, 2006
- Braga, Corin, *Nichita Stănescu. Orizontul imaginar*. ediția a II-a revizuită și adăugită. Cluj-Napoca:Editura Dacia, 2002
- Boldea, Iulian, *Ana Blandiana. Monografie, antologie comentată, receptare critică*. Brașov:Editura Aula, 2000
- Boldea, Iulian, *Poezia neomodernistă*. Brașov: Editura Aula, 2005
- Bucur, Romulus, *Poezii optzeciști (și nu numai) în anii '90*. Pitești: Brașov, București, Cluj-Napoca: Editura Paralela 45, 2000
- Candau, Joel, *Anthropologie de la mémoire*. Paris: Éditions Armand Colin, 2005
- Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, București: Humanitas, 1999
- Ciobanu, Nicolae, *Panoramic*. București: Editura Cartea Românească, 1972
- Cistelecan, Al., *Poezie și livresc*. București:Editura Cartea Românească, 1987
- Chioaru, Dumitru, *Poetica temporalității. Eseu asupra poeziei românești*. Cluj- Napoca: Dacia, 2000
- Dorcescu, Eugen, *Embleme ale realității*.București:Cartea românească, 1978
- Duval, Sophie, *L'ironie proustienne. La vision stéréoscopique*. Paris: Honoré Champion Éditeur 7, QUAI MALAQUAIS, 2004
- Felea, Victor, *Aspecte ale poeziei de azi*. vol. II. Cluj-Napoca:Editura Dacia, 1980
- Freud, Sigmund, *L'interprétation des rêves*. Paris:Éditions Press Universitaires de France, 1967
- Grigurcu, Gheorghe, *Poeți români de azi*. București:Editura Cartea Românească, 1979
- Grigurcu, Gheorghe, *Existența poeziei*. București:Editura Cartea Românească, 1986
- Grigorescu, Dan, *Jocul cu oglizile. Însemnări despre literatura și arta postmodernă*. București: Editura Universal Dalsi, 2000
- Hamon, Philippe, *L'ironie littéraire*.Paris:Hachette Livre, 1996
- Hassoun, Jacques, *La cruauté mélancolique*. Paris: Éditions Aubier, 1995
- Holban, Ioan, *Literatura română subiectivă de la origini până la 1990. Jurnalul intim. Autobiografia literară*. Iași: Tipo Moldova, 2007
- Hotier, Hugues, *L'imaginaire du cirque*. Paris:Éditions L'Harmattan, 2005
- ****Initiation à l'intertextualité*. Paris:Éditions Elipses, 2005

- Jacob, Pascal, *La grande parade du cirque*. Paris: Gallimard, 1992
- Jama, Sophie, *Anthropologie du rêve*. Paris: Éditions Presses Universitaires de France, 1997
- ****La relation au public dans les arts de la rue*. Sotteville-les-Rouen:Éditions L'Entretemps, 2005
- Lambotte, Marie-Claude, *Le discours mélancolique. De la phénoménologie à la métapsychologie*. Paris:Éditions Anthropos-Economica,1993
- Lefter, Ion Bogdan, *Puzzle cu noul val. Addenda la falsul tratat de poezie. Flashback 1985*. Pitești: Editura Paralela 45, 2005
- Manolescu, Nicolae, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu. Poezia*. Brașov:Editura Aula,2001
- Martin, Aurel, *Poeți contemporani*. vol. II. București:Editura Eminescu, 1971
- Mauclair, Dominique, *Histoire du cirque. Voyage extraordinaire autour de la terre*. Toulouse: Éditions Privat, 2003
- Micu, Dumitru, *Limbaje moderne în poezia românească de azi*.București:Editura Minerva, 1986
- Mincu, Marin, *O panoramă critică a poeziei românești din secolul al XX-lea*. Constanța: Editura Pontica, 2007
- Mouren, Yannik, *Filmer la création cinématographique. Le film-art-poétique*. Paris: Éditions L'Hartmattan, 2009
- Muecke, D.C., *Irony*.London: Methnen&Co Ltd, 1970
- Mușina, Alexandru, *Antologia poeziei generației '80*. București: Editura Vlasie, 1993
- Negrici, Eugen, *Sistematica poeziei*. București:Editura Fundației culturale române, 1998
- Nițescu, M., *Sub zodia proletcultismului. O carte cu domiciliu forțat. Dialectica puterii. Eseu politologic*. București: Editura Humanitas, 1995
- Parpală-Afană, Emilia, *Poezia semiotică. Promoția '80*. Craiova: Editura Sitech, 1994
- Pellion, Frédéric, *Mélancolie et vérité*. Paris: Éditions Press Universitaires de France, 2000
- Perian, Gheorghe, *Pagini de critică și istorie literară*. Târgu-Mureș:Editura Ardealul, 1998
- Petroveanu, Mihail, *Traieectorii lirice*. București: Editura Cartea Românească, 1974

- Pleșu, Andrei, *Pitoresc și melancolie: o analiză a sentimentului naturii în cultura europeană*. București: Editura Humanitas, 2003
- Poantă, Petru, *Modalități lirice contemporane*. Cluj: Editura Dacia, 1973
- Popa, Marian, *Istoria literaturii române de azi pe mâine. Vol. II 23 august 1944-22 decembrie 1989*. Versiune revizuită și argumentată. București: Editura Semne, 2009
- Rachieru, Adrian Dinu, *Elitism și postmodernism. Postmodernismul românesc și circulația elitelor*. Chișinău: Garuda-art, 2000
- Raicu, Lucian, *Nicolae Labiș*. București: Editura Eminescu, 1977
- Raicu, Lucian, *Practica scrisului și experiența lecturii*. București: Editura Cartea Românească, 1978
- Remy, Tristan, *Les clowns*. Paris: Éditions Grasset, 2002
- Rusinek, Stéphane, *Les émotions. (Du normal au pathologie)*. Paris: Éditions Dunod, 2004
- Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism 1957-1958*. București: Editura Cartea Românească, 1999
- Selejan, Ana, *Literatura română contemporană*. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, 2003
- Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism 1949-1951. Întemeietori și capodopere*. București: Editura Cartea Românească, 2007
- Soviany, Octavian, *Textualism, postmodernism apocaliptic*. Constanța: Pontica, 2000
- Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, vol. 3. București; Chișinău: Editura David; Litera, 1997
- Simion, Eugen, *Genurile biograficului*. București: Editura Univers Enciclopedic, 2002
- Starobinski, Jean, *Melancolie, nostalgie, ironie*. Traducere de Angela Martin. București: Editura Meridiane, 1993
- Steiner, George, *Nostalgie de l'absolu*. Paris: Éditions 10/18, Département d'Univers Poche, 2003
- Șerban, Robert, *A cincea roată*. București: Humanitas, 2004
- Tomuș, Mircea, *Istorie literară și poezie*. Timișoara: Editura Facla, 1974

Ungureanu, *Petre Stoica și regăsirea Europei Centrale*, București: Editura Plimpsest, 2010

Ursa, Mihaela, *Optzecismul și promisiunile postmodernismului*. Pitești: Editura Paralela 45, 1999

Vitsaxis, Vasilis, *Poetica. Douăsprezece eseuri de abordare estetică a Poeziei*. București: Editura Omonia, 2000

D. ARTICOLE ÎN PERIODICE, ÎN ANTOLOGII, PREFEȚE

Azap, Gheorghe, *Liric-magul argintiu*, în *Reflex*, an II, serie nouă, nr. 1-2-3-(4-6), ian-febr-mar 2001

Arghezi, Tudor, *Jignire*, în vol. *Cuvinte potrivite*. București:Editura Minerva, 1990

Bacovia, George, *Note de primăvară*, în vol. *Versuri și proză*. București: Editura Albatros, 1990

Baltazar, Camil, *Petre Stoica: Poeme*, în *Contemporanul*, 17, 1957

Beaujour, M., «*Qu'est-ce que Nadja?*», apud. Jean-Paul Clébert, *Dictionnaire du Surréalisme*. Paris:Éditions du Seuil, 1996

Bergson, *Mémoire et vie*. Articol reprodus de către Gilles Deleuze din Henri Bergson, *Matière et mémoire*. Paris:Presses Universitaires de France, 1975

Blaa, Lucian, *Păan pentru o tânără*, în vol. *Poezii*. București: Editura Minerva,1981

*** *Biobibliografie* în vol. *Uitat printre lucruri uitate* de Petre Stoica, București: Editura Minerva, 1997

Buronfosse, Virginie, *A l'improvisade, un tango*. apud Alain Montandon, *Sociopoétique de la danse*. Paris: Anthropos, 1998

Cornu, Aurora, *Petre Stoica: Poeme*. În: „V. R.”, nr. 5, mai 1957. apud Ana Selejan, *Literatura în totalitarism 1957-1958*. București: Editura Cartea Românească, 1999.

Crăciun, Gheorghe, *Poezia tranzitivă*, în: *Poezia română postbelică* (metode de lectură, texte, analize, întrebări, teme și exerciții) coordonatori Andrei Bodiș și Caius Dobrescu.Brașov: Editura Universității Transilvania, 2006

Crisciu, Titus, *Interviu prin... fax*, cu Petre Stoica, în *Reflex*, an II, nr. 1-2-3, ian-febr-martie 2001

- Cristea, Radu Călin, *Aduceți verbele*, în *Orizont*, nr. 28, 1981
- ****De vorbă cu poetul Petre Stoica*, în *Interferențe*, 3-4, 2002
- Desnos, Robert, *Érotisme de la mémoire*, dans *Les Portes Battantes*. apud Desnos, *Oeuvres*, Paris: Éditions Quarto Gallimard, 1999
- Dimisianu, G., *Elegii sarcastice*, în *România literară*, nr. 32, joi 8 august 1985
- Dumitriu, Dana, *Neguri de aur și de violet*, în *România literară*, nr. 43, 21 oct 1982
- Egger, Victor, *le Moi de mourants*, apud. Michel Beaujour, *Miroirs d'encre. Rhétorique de l'autoportrait*. Paris: Éditions de Seuil, 1980
- Eikhenbaum, Boris, *Le mot cinema*. apud Victor Chklovski, B. Eikhenbaum, B. Kazanski, E. Mikhaïlov, A. Moskvine, A. Piotrovski, I. Tynianov, *Poétique du film. Textes des formalistes russes sur le cinéma*. Paris: Éditions L'Age d'Homme, 2008
- Felea, Victor, *Petre Stoica: Poeme*. în: "Steaua", nr. 6. apud Ana Selejan, *Literatura în totalitarism 1957-1958*. București: Editura Cartea Românească, 1999
- Freud, Sigmund, *Deuil et mélancolie*, en *Métopsychoologie*. Paris: Éditions Gallimard, 2005
- Goci, Aureliu, *Suveniruri din imediata apropiere*, în *Contemporanul*, nr. 47, 20 noiembrie 1987
- Gougoud, Henri, *La vie des Bêtes*, apud. Kintia Appavou, Régor R. Mougeot, *La vouivre un symbole universel*. Paris: Éditions La Table d'Emeraude, 1993
- Grigurcu, Gheorghe, *Provocarea prin umilitate: Petre Stoica*, în *Tribuna*, nr. 15, 9 aprilie 1981
- Hesiod, *Teogonia*, 116-122. apud Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dictionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere Vol. I (A-D)*. Traducerea a fost făcută după ediția 1969 revăzută și adăugită, apărută în colecția Bouquins. București: Editura Artemis, 1993
- Hésiode, *Les Travaux et les Jours*. apud. James G. Frazer, *Mythes sur l'origine du feu*. Paris: Éditions Payot & Rivages, 2009
- Hess, Remy, *Goethe et la valse*. apud Alain Montandon, *Sociopoétique de la danse*. Paris: Anthropos, 1998

- Horodincă, Georgeta, *Universul poetic, expresie a concepției despre lume*, apud Ana Selejan *Literatura în totalitarism. 1957-1958*. București: Editura Cartea Românească, 1999
- Ivănescu, Mircea, *Poezia, în Transilvania*, nr. 7, 1972
- Lambotte, Marie-Claude, *Préface à la seconde édition (1999)*, en *Esthétique de la mélancolie*. Paris:Éditions Aubier,1999
- Lefter, Ion Bogdan, *În căutarea ținuturilor boreale*, în *Viața Românească*, nr. 10, 1986
- Magne, Émile, *La vie quotidienne au temps de Louis XIII*. apud Marc Sagnol, *Tragique et tristesse*. Paris:Les Éditions du Cerf, 2003
- Marzano, Michela, Alain Milon, *Dispersion du moi: le reflet de l'espace*. apud. *** *Éros, Blessures et Folie. Détresses du vieillir*. Études réunis par Alain Montandon. Paris: Éditions Presses Universitaires Blaise Pascal, 2006
- Mihăieș, Mircea, *Turneul candidaților (X)*, în *Orizont*, nr. 37, 1985
- Manolescu, Nicolae, *6 poeți*, în *Contemporanul*, nr. 49, 9 decembrie 1966
- Manolescu, Nicolae, *Cartea de iarnă*, în *România literară*, nr. 38, 1981
- Manolescu, Nicolae, *Sufletul și uneltele poetului*, în *România literară*, nr. 10, 1987
- Manolescu, Nicolae, *Un tramvai numit dorință*, în *România literară*, 1988
- Mariș, Ioan, *Petre Stoica și poetica tranzitivității limbajului*, în *Transilvania*, nr.5, 2002
- Mocuța, Gheorghe, *Petre Stoica: experiența inefabilului*, în vol. *La răspântia scriiturii*. Arad:Editura Mirador, 1996
- Nedelciu, Mircea, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș, *Femeia în roșu*, apud Gheorghe Manolache, *Literatura de grad second*. Sibiu: Editura Universității "Lucian Blaga", 2005
- Oarcăsu, Ion, *Simplu debut*, în *Tribuna*, nr.9 1957
- Ovidiu, *Métamorphoses*, III. apud Geneviève Sennequier, *Miroirs: jeux et reflets depuis l'Antiquité*. Paris: Éditions D'Art Somogy, 2000
- ****Petre Stoica- Biobibliografie*, în vol. *Ultimul spectacol 101 poeme de Petre Stoica*, București: Editura Academiei Române, 2007
- Platon, *Protagoras*, II, apud. James G. Frazer, *Mythes sur l'origine du feu*. Paris: Éditions Payot & Rivages, 2009

- Poantă, Petru, *Petre Stoica la capătul călătoriei prin lume*, în *Steaua*, nr.4-5, aprilie-mai, 2009
- Popa, Catrinel, *Pactul cu realul*, în *Observator cultural*, nr.610, 3 februarie 2012
- Popescu, Magdalena, *Petre Stoica: Melancolii inocente*, în *România literară*, nr. 27, 1969
- Popescu, Simona, *Nebunii și nebunii*, în vol. *Volubilis*. Pitești: Editura Paralela 45, 1998
- Popescu, Simona, *Sensul poeziei astăzi*, în vol. *Volubilis. Eseuri*. Pitești: Editura Paralela 45, 1998
- Popescu, Simona, *Poezia ca instinct de conservare și model de comportament*, în vol. *Volubilis*. Pitești: Editura Paralela 45, 1998
- Popescu, Simona, *Copii, bătrâni, poeți (despre nostalgie)*, în vol. *Volubilis*. Pitești: Editura Paralela 45, 1998
- Porumbacu, Veronica, *Cuvântul înainte*, în *Poezia nordică modernă*. București: Editura pentru Literatură, 1968
- Ruja, Alexandru, *Cavalerism poetic*, în *Orizont*, nr.7, iulie 2005
- Scarlat, Mircea, *Registre, notații, inventare*, în *România literară*, nr. 6, 4 februarie 1982
- Simion, Eugen, *Un poet împovărat de glorie*, în *România literară*, nr. 28, joi 10 iulie 1980
- Simion, Eugen, *O nebunie a combinărilor*, în *România literară*, nr. 14, 1990
- Spiridon, Monica, *Experimentalismul bine temperat și paradoxele continuității*, în: Monica
- Spiridon, Ion Bogdan Lefter, Gheorghe Crăciun, *Experimentul literar românesc postbelic*. Pitești: Editura Paralela 45, 1998
- Spiridon, Vasile, *Petre Stoica - Trecătorul de demult*, în *Convorbiri literare*, nr. 2, 2001
- Stoica, Petre, Maria Banuș, *Avertisment* la vol. *Poezia austriacă modernă. De la Rainer Maria Rilke până în zilele noastre*, București: Editura Minerva, 1970
- Stoica, Petre, *Permanența expresionismului* în: volumul *Poeți ai expresionismului*. București: Editura Albatros, 1971
- Stoica, Petre, *Cuvânt înainte*, la *Noul Orfeu* de Yvan Goll. Poeme. Traducere, antologie și prefață de Petre Stoica. București: Editura Univers, 1972
- Stoica, Petre, *Cuvânt înainte*, la *Poeme* de Johannes Bobrowski. Traducere, antologie, prefață și note de Petre Stoica. Albatros, 1974

- Stoica, Petre, *Cuvânt înainte* la vol. *Cuvântare solemnă* de Ernst Stadler. București: Editura Univers, 1975
- Stoica, Petre, *Cuvânt înainte* la vol. *Cântece africane*. Traducere și cuvânt înainte de Petre Stoica. București: Editura Univers, 1975
- Stoica, Petre, în interviul acordat lui D. R. Popescu, *Tribuna*, nr.46, 47, 1980
- Stoica, Petre, *Cuvânt înainte*, în vol. *Tânguirea mierlei* de Georg Trakl, Timișoara: Editura Facla, 1981
- Stoica, Petre, *Harta mea interioară arată reliefurile ambiției conjugate cu disciplina muncii*, în interviul acordat lui Titus Crisciu, *Flacăra*, nr. 5, 1982
- Stoica, Petre, în interviul acordat lui Ion George Șeitan, *Orizont*, nr. 8, 1982
- Stoica, Petre, *Orașul furnicar*, în *Caligrafie și culori* de Petre Stoica, București: Cartea Românească, 1984
- Stoica, Petre, *Despre cafenelele literare vieneze*, în *Caligrafie și culori* de Petre Stoica, București: Cartea Românească, 1984
- Stoica, Petre, *Repere dostoevskiene în expresionismul german*, în vol. *Caligrafie și culori*, București: Editura Cartea Românească, 1984
- Stoica, Petre, *Până și o carte de vizită trebuie să fie scrisă într-o limbă impecabilă dacă te consideri scriitor*, în vol. *Caligrafie și culori*, București: Editura Cartea Românească, 1984
- Stoica, Petre, *Până și o carte de vizită trebuie să fie scrisă într-o limbă impecabilă dacă te consideri scriitor*, în interviul acordat lui Dinu Flămând, *Amfiteatru*, nr. 12, 1997.
- Stoica, Petre, *Precizare* la vol. *Însemnările cultivatorului de mărar (Viața mea la țară- ediția a II-a)*. București: Editura Cartea Românească, 1998
- Stoica, Petre, *Numai singurătatea îți este fidelă (I)*, într-un interviu cu Robert Șerban, *Luceafărul*, nr. 37 (437), serie nouă, miercuri 27 octombrie 1999
- Stoica, Petre, *Numai singurătatea îți este fidelă (II)*, în interviul acordat lui Robert Șerban, *Luceafărul*, nr. 38 (438), 1999
- Stoica, Petre, *Sub ochii mei au crescut generații...*, în interviul acordat lui Radu Pavel Gheo, în revista *Timpul*, iulie-august 2000
- Stoica, Petre, *Am fost consul onorific al Stelei în capitală*, în interviul cu Doru Timofte, în *Luceafărul*, nr. 9 (501), serie nouă, miercuri, 7 martie 2001

- Ștefan Augustin Doinaș, *Prefață* la vol. *Pasărea tăiată* de Ileana Mălăncioiu, București: Editura Tineretului, 1967
- Thélot, Jérôme *Avant-propos*, în: *Les inventions littéraires de la photographie*. Paris: Éditions Press Universitaires de France, 2003
- Tynianov, Iouri, *Les fondaments du cinéma*. apud Victor Chklovski, B. Eikhenbaum, B. Kazanski, E. Mikhaïlov, A. Moskvine, A. Piotrovski, I. Tynianov, *Poétique du film. Textes des formalistes russes sur le cinéma*. Paris: Éditions L'Age d'Homme, 2008
- Tomuș, Mircea, *Petre Stoica*, în *Transilvania*, nr.5, 2002
- Ungureanu, Cornel, *Prefață* la vol. *Uitat printre lucruri uitate* de Petre Stoica. București:Editura Minerva, 1997
- Ungureanu, Cornel, *Lumea lui Petre Stoica*, în *Prefață* la vol. *Uitat printre lucruri uitate* de Petre Stoica. București:Editura Minerva, 1977
- Ungureanu, Cornel, *Petre Stoica, 75*, în *Orizont*, nr. 2, 21 februarie 2006
- Ungureanu, Cornel, *Despre exilul poetului*. Prefață la vol. *Ultimul spectacol 101 poeme* de Petre Stoica. București: Editura Academiei Române, 2007
- Ungureanu, Cornel, *Petre Stoica, 'n marea trecere*, în *Luceafărul de dimineață*, nr. 8/1aprilie 2009
- Urian, Tudorel, *Viața în paranteze mici*, în *România literară*, nr. 12, 2005
- Vancu, Radu, *Poezia lui Petre Stoica*, în *Transilvania*, nr.5, 2002
- Varga-Santai, Dragoș, *Vizita maestrului de vânătoare*, în *Transilvania*, nr.5, 2002
- Zalko, Nardo, *Le tango passion du corps et de l'esprit*. Toulouse: Éditions Milan, 2001

E. SURSE ONLINE

- Baudelaire, Charles, *Les fleurs du mal*. Paris: Éditions Pocket, 2009, p. 174. Traducere în română de Necula Florin Dănuț, *Visul unui curios*, în http://www.poezie.ro/index.php/poetry/162723/Visul_unui_curios
- Verlaine, Paul, *Mon rêve familial*, în *Poèmes saturniens*. Paris: Éditions Librairie Générale Française, 2008, p. 36 . Traducere de Petru Dincă, *Visul meu familial*, în <http://www.poezie.ro/index.php/poetry/13901806/index.html>